

КАФЕДРА ІСТОРІЇ СВІТОВОЇ МУЗИКИ

Дисципліна **«МУЗИЧНА КРИТИКА»**

IV курс, 8 семестр

Галузь знань:

02 «Культура і мистецтво»

03 «Гуманітарні науки»

Спеціальність:

025 «Музичне мистецтво»

034 «Культурологія»

026 «Сценічне мистецтво»

Освітньо-професійна програма:

«Музичне мистецтво»

«Музична режисура»

«Культурологія»

Освітній ступінь: «Бакалавр»

Викладачка: кандидатка мистецтвознавства,
доцентка

ОЛЕНА АНАТОЛІВНА Д'ЯЧКОВА

СИЛАБУС

ПРО КУРС

Авторський курс «Музична критика» надає музикантам-практикам базові теоретичні знання щодо професійного спілкування у мас-медійній сфері, ефективного напрацювання публічного іміджу та додаткових форм професійної самореалізації. Матеріал курсу демонструє історично обумовлений зв'язок виконавського мистецтва та музичної критики. Приділяється особлива увага еволюції сфери спеціалізованих мас-медіа в Україні. Акцентуються питання жанрової специфіки та стилістичних особливостей музично-критичних публікацій у сучасному світі.

Курс органічно пов'язаний з подальшою науковою роботою студентів у магістратурі та аспірантурі, формує аналітичну базу та слуховий апарат для аспірантського курсу «Музичної інтерпретації», та утворює узгоджений, гармонійний учбово-методичний дисциплінарний комплекс, спрямований на забезпечення необхідних для студентів-

виконавців практичних навичок аналізу актуального змісту музичного твору, його вербалізації та публікації у мережі мас-медіа.

Від студентів вимагаються ініціативність, активна позиція щодо участі у музичному житті (відвідування концертів, слідкування за інформацією щодо концертного життя у соціальних мережах тощо), зацікавлення питаннями літератури, читання художньої та публіцистичної літератури.

Курс є ***вибірковим***, має один модуль, який поділяється на два змістовних розділи «Музична критика: сторінки історії та сучасний музичний процес» та «Музична критика: техніка та творчі стратегії»

Кількість кредитів курсу – **3 ECST**.

Загальна кількість годин **90: лекції 20, семінари 20, самостійна робота 50.**

Наприкінці курсу показники поточної атестації підсумовуються у ***залику***.

МЕТА КУРСУ

Розкрити потенціал музичної критики як форми персональної комунікації музиканта зі світом, *сформувати орієнтири* у мас-медійному просторі сучасності, формувати прогностичне бачення мистецьких тенденцій та явищ. Позначити сферу музичної публіцистики як плацдарм інформаційних війн у світовій культурі.

Після опанування програми курсу «Сучасна музика: тенденції і концепти» студенти мають **знати:**

- ✓ Особливості сучасного мас-медійного простору.
- ✓ Актуальні теми в сфері культури;
- ✓ Жанри та види публіцистичних виступів;
- ✓ Основні постаті в історії української музичної критики та журналістики;
- ✓ Алгоритми творчої роботи у сфері музичної критики.
- ✓ Основні правила етики критичного висловлювання
- ✓ Вимоги до стилю та мови музично-критичного висловлювання

уміти:

- ✓ визначати для себе пріоритетні теми сучасного музичного життя
- ✓ знаходити форми і платформи для публіцистичної діяльності
- ✓ писати прес-реліз, брати інтерв'ю, складати грантовий запит
- ✓ застосовувати гносеологічний та аксіологічний підхід до аудіальних артефактів медійного та концертного простору;
- ✓ аргументовано доводити свою позицію в критичному висловлюванні;
- ✓ застосовувати набуті знання та вміння у власній професійній діяльності.

НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Лекції курсу супроводжуються презентаціями. Усі необхідні матеріали (відео, посилання на зовнішні ресурси, тексти, електронні книги тощо) надсилаються у віртуальну приват- групу курсу. Відповідно можливостям приватного акаунту дискового простору віртуального класу під час занять надаються аудіо/відео записи лекцій, доступ до презентацій та відповідна література.

ТЕМИ ЗНЯТЬ

Змістовий модуль 1. «Музична критика: сторінки історії та сучасний музичний процес»

Тема 1. Предмет та завдання курсу. Поняття музичної критики.

Семінар 1. Роль музичної критики в історії музики.

Тема 2. Музична критика в творчій сфері виконавця:

Семінар 2. Прес-конференція.

Тема 3. Сучасні жанри музично-критичного висловлювання.

Семінар 3. Соціальні мережі.

Тема 4. Специфіка критики виконавства.

Семінар 4. Анотація до аудіоальбому

Змістовий модуль 2. «Музична критика: техніки та творчі стратегії».

Тема 5. Інформаційні жанри музичної критики.

Семінар 5. Репортаж.

Тема 6. PR та реклама в публіцистичному іміджі виконавця.

Семінар 6. Інтерв'ю

Тема 7. Художня публіцистика.

Семінар 7. Портрет

Тема 8. Творчі стратегії роботи над текстом.

Семінар 8. Мовні штампи та кліше.

У процесі реалізації програми можливі зміни послідовності вивчення деяких тем та розподілу робочого часу в залежності від творчих запитів студентів.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Методика викладання передбачає проведення лекційних та семінарських аудиторних занять, а також самостійне виконання студентами практичних завдань, які закріплюють засвоєння теоретичних знань і сприяють виробленню необхідних практичних навичок критичної діяльності. Специфіка предмету обумовлює викладення лекційного матеріалу у тісному зв'язку з поточною роботою – щотижневим аналітичним моніторингом преси, медіа та соціальних мереж, коментуванням публікацій на тему культури, аналітичним оглядом критичних публікацій, відвідуванням журналістських заходів, прес-конференцій, презентацій, дискусій, брифінгів тощо.

ФОРМИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ:

 <i>Лекції</i>	 <i>Семінари</i>	 <i>Самостійна робота</i>
 <i>Моніторинг ЗМІ</i>	 <i>Аналітика текстів</i>	 <i>Творчі роботи</i>
 <i>Рольові ігри</i>	 <i>Участь в мультимедійних проектах</i>	 <i>Робота в команді</i>
 <i>Пошукова робота</i>	 <i>журналістська практика</i>	 <i>Робота в соціальних мережах</i>

Аудиторні заняття проводяться у змішаній формі (он-лайн, оф-лайн), включають лекційні та семінарські години.

Віртуальний простір курсу утворюють приват-група для спілкування у доступних месенджерах, навчальна web-платформа, віртуальна дошка, трансляції-online та додаткові інструменти командної роботи.

 Творчі письмові роботи виконуються у жанрах: «анонс», «прес-реліз», «рецензія», «блогова замітка» та інші, стимулюють конкретизацію вражень і думок про сучасне мистецтво за допомогою письмового нарративу. Роботи мають регламентований обсяг (1 – 5 тис. знаків в залежності від жанру) та можуть бути присвячені виконавським акціям самих студентів або їх сокурсників.

Основні пріоритети в оцінюванні письмових робіт мають оригінальність думки та навички критичного мислення. Враховуються незаангажованість суджень - 10 % та опора на професійний алгоритми 40 %), літературна атрактивність, (15 %) та увага точності фактів та імен (15%), своєчасне подання тексту приносить додаткові 5 балів за кожну роботу.

Роботи, що мають плагіат, містять текстові запозичення із публікацій інших авторів та/або інформаційних ресурсів без посилань на джерело інформації, не атестуються та анулюються.

Робота в команді здійснюється на платформі віртуальної дошки. В історії змін віддзеркалюється досвід кожного учасника. Дошка використовується як платформа спільної роботи над медіа-планом та композиціями статей.

Пошукова робота та постійний моніторинг медіа простору є важливою навичкою роботи сучасного публіциста-критика. В межах курсу пропонується моніторинг наступних інформаційних ресурсів: веб-сайти театрів та концертних залів, веб-сторінки музичних товариств, YouTube, канали (інституцій та персональні), сайти спеціалізованих та суспільно-політичних видань, українські та європейські подкасти про музику та культуру, спеціалізовані мистецькі канали зарубіжного телебачення, тематичні сторінки та групи в соціальних мережах.

Курс передбачає тісний зв'язок теоретичного матеріалу із журналістською практикою. Вона може бути пасивною (відвідування прес-конференцій, перегляд відео-трансляцій тощо), так і активною (робота над публікаціями для ЗМІ, ведення спеціальних сторінок в соціальних мережах, підготовка та реалізація реклами концертів тощо).

Самостійна робота спрямована на активне опанування кола дискусійних тем сучасної журналістики, стилістики сучасного публіцистичного письма, аналітичне з'ясування структурної логіки музично-критичних публікацій, відслідковування процесів трансформації культури та їх спрямувань, активне занурення у сучасне музичне життя і музично-критичну діяльність.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Навчальні досягнення курсу «Музичної критики» оцінюються, насамперед, за результатами творчих робіт та віддзеркалюються в **таблиці самоатестації** (на платформі Google Chrome).

Таблиця самоатестації є важливим інструментом самоконтролю студента та спрямована на посилення його вмотивованості. Студент тиждень за тижнем, «власними руками», наочно формує свій майбутній результат і заносить в таблицю інформацію про набутий досвід, написані тексти, відвідані лекції, виконані завдання, самостійну роботу, творчі та креативні практики. Оцінювання роботи ведеться за формулою: **(кількість виконаних завдань)100/ загальну кількість позицій оцінювання:**

$$\text{А } (10 \cdot 100) / 10 = 100.$$

$$\text{В } (8 \cdot 100) / 10 = 80 \dots$$

ПРІОРИТЕТИ ОЦІНЮВАННЯ РОБОТИ СТУДЕНТА В ЗАЛІКОВОМУ РЕЗУЛЬТАТІ:

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	
1.	Творчі роботи	50 %
2.	Музично-критична практика (активна і пасивна)	40 %
3.	Робота на семінарах	30 %
4.	Участь в груповій роботі	20 %
5.	Активна пошукова робота	10%
6.	Вірні відповіді на рандомні запитання щодо матеріалу попередніх лекцій.	10 %

ЗАГАЛЬНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ З КУРСУ:

Оцінка «**відмінно**» **A (90 – 100)** ставиться студенту, який студент виконав усі практичні та самостійні завдання в повному обсязі, здатен аргументувати обрану тему, жанр та цільову аудиторію своїх робіт; вільно орієнтується у ситуації вітчизняних та західних мас-медіа; має досвід пасивної діяльності журналіста (відвідування медіа-заходів, систематичний огляд публікацій рубрики «культура», систематичне відвідує (бере інтерактивну участь) в акціях музично-концертного життя.

Оцінку «**добре**» **B (82-89)** заслуговує, який в цілому вірно усвідомлює сутність завдання музичної критики, має творчі роботи, може аргументувати їх тему та жанр. Інтуїтивно вірно розуміє літературно-стилістичні та інформаційні пріоритети музично-критичного тексту. Має несистематичний досвід участі як критика у мистецьких подіях, знайомий з основними виданнями мас-медійного простору.

Оцінку «**добре**» **C (74 – 81)** заслуговує студента, який частково виконав практичні завдання, вірно визначає обрану тему та цільову аудиторію, має уявлення про медійний простір України, та спеціалізовані видання.

Оцінку «**задовільно**» **D (64-73)** заслуговує студент, який задовільно орієнтується у теоретичних питаннях музичної критики. Дає вірні відповіді на поставлені запитання. Може навести приклади музично-критичних публікацій у медіа просторі.

Оцінку «**задовільно**» **E (60-63)** отримує студент, який має досвід пасивної засвоєння лекційного матеріалу. та опанував більш ніж 30 % навчального матеріалу.

Оцінку «**незадовільно**» **FX (35-59)** отримує студент, який не має творчих робіт, опанував навчальний матеріал на 10–20%, від запропонованої програми.

Оцінку «**незадовільно**» **F (1-34)** отримує студент, який може назвати ключові слова курсу, але не має уявлення про їх зміст.

ІНКЛЮЗИВНЕ НАВЧАННЯ

Курс доступний для людей, які мають обмеження в пересуванні та/або мають потребу у супроводі, а також для людей із вадами зору.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ТА АВТОРСЬКЕ ПРАВО

Тематична рубрикація та методологія курсу охороняються авторським правом (© НМАУ імені П. І. Чайковського, © О. А. Д'ячкова). Особи, які мають доступ до курсу, не можуть передавати будь-які матеріали курсу (запис лекцій, відео, презентації, посилання на тести, їх зміст, виконані вправи, ілюстрації, робочі програми, плани семінарів тощо) стороннім особам. Учбові матеріали курсу не можуть бути розміщені на сторонніх сторінках в соціальних мережах, використання без посилань лекційного матеріалу курсу у публічних виступах та наукових публікаціях інших осіб є порушенням авторського права.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Олена Анатоліївна, Д'ячкова

<https://scholar.google.com/citations?user=tj4JB0cAAAAJ&hl=uk> ORCID: 0000-0002-1131-0550

e-mail: anulen@ukr.net

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

Зінкеви О., Чекан Ю. Музична критика: теорія та методика. Чернівці: Книги – XXI. 2007. 424 с.

Кияновська Л. Музична критика сьогодні: пошук гармонії у вселенському хаосі / «Moderato. ua», 7 червня, 2016. [Електронний ресурс] <https://moderato.in.ua/malenki-muzychni-istoriyi/music-critic-today.html>

Коменда О. Піанізм Олександра Козаренка; проблеми виконавства та інтерпретації (на прикладі концертного жанру) // Українське мистецтвознавство: матеріали, дослідження, рецензії. 2015. Випуск 15. С. 175-183.

Мельник Л. О. Музична журналістика: теорія, історія, стратегії (на прикладах із щоденної преси Львова від початків до сьогодення) : монографія. Львів : ЗУКЦ, 2013. 383 с.

Міжнародний музичний фестиваль «Київ Музик Фест». 1990–1999. Матеріали преси, фотодокументи, програми /упор. М. Копиця, Г. Степанченко. Київ: Центрмузінформ, 1999. 269 с.

Мисько-Пасічник Р. Жанрові пріоритети музичної публіцистики Василя Барвінського //

Студії мистецтвознавчі. Київ: ІМФЕ НАН України, 2009. № 4(28). С. 22–25..

Найдюк О. М. Трансформаційні процеси у жанрах музичної критики (за матеріалами української преси 1990–2005 років): дисертація кандидата мистецтвознавства за спеціальністю 17.00.03 – музичне мистецтво [Рукопис] / НМАУ імені П. І. Чайковського. Київ, 2019. 252 с.

Парубець О. М. Періодична преса ХХІ століття: проблеми і перспективи: автореферат дисертації кандидата наук із соціальних комунікацій. Київ, 2016. 15 с.

Пясковський І. Б. Стиль музично-критичної публіцистики Олени Сергіївни Зінкевич // Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. Київ, 2011. Випуск 98. С. 429–433.

Сікорська І. Українська музична критика у 90-х роках ХХ століття: «публіцистичний ухил» // Матеріали до українського мистецтвознавства: збірка статей. Київ: Видавництво Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені М. Т. Рильського НАН України, 2003. Випуск 2. С. 207–211.

Чекан Ю. Музична критика в інтернеті.// Українське мистецтвознавство: матеріали, дослідження, рецензії. 2011. Випуск 11. С. 238–244.

Чекан Ю. Музична критика в сучасному комунікативному середовищі: зміна формату. Мистецтвознавчі записки. Випуск 20. Київ: Міленіум, 2018. С.18–24.

Черкашина-Губаренко М. Українська музика у сучасному медіа-просторі: фрагменти і коментарі// Мистецтвознавство України. 2009. Випуск 10. С. 78-82.

Додаткова література

Барвінський В. З музично-письменницької спадщини: Дослідження, публіцистика, листи / Упорядник В. Грабовський. Дрогобич: Коло, 2004. 256 с.

Білінська О. А. Музична критика Осипа Залеського на сторінках часопису «Свобода» (1960–1970 рр.) // Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку. Мистецтвознавство. 2022. Випуск 40. С. 42-47.

Булат Т., Філенко Т. Світ Миколи Лисенка. Національна ідентичність, музика і політика України ХІХ — початку ХХ століття. Нью-Йорк ; Київ, 2009. 408 с.

Загладько А. О. Фортепіанна компонента у концертному житті Києва 70–80-х років ХІХ століття (за матеріалами періодики) [Рукопис]: дисертація кандидата мистецтвознавства 17.00.03 —музичне мистецтво / НМАУ імені П. І. Чайковського. Київ, 2020. 381 с.

Іван Франко про музику /упорядник Тамара Коноварт. Львів, 2006. 120 с.

Людкевич Станіслав. Дослідження, статті, рецензії, виступи : у 2 томах / упорядник З. Штундер. Львів:Видавництво М. Коць, 1999. Том 1. 496 с.

Молчко У. Б. Публіцистична спадщина Нестора Нижанківського. Дрогобич: Посвіт, 2014. 304 с.

Немкович О. Явище «українська музична періодика» та його формування в ХІХ ст. // Студії мистецтвознавчі, 2003. №4. С. 22–31.

Потієнко С. В. Становлення спеціалізованих періодичних друкованих видань та еволюція української музичної періодики для бандуристів // Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку. 2016. Випуск 22. С. 174–182. URL : http://rshu.edu.ua/images/nauka/ukr_kult_min_such_rozv_nm_vip22.pdf.

Щепакін В. М. Музична культура Сходу і Півдня України другої половини ХІХ – початку ХХ століть: Європейські виміри: монографія. Харків : ФОП Панов А. М., 2017. 479 с.

Шеремета І. Журнал «Музика» і розвиток галицької музичної періодики в 1900-1930-х роках // Українське мистецтвознавство: матеріали, дослідження, рецензії: збірка наукових праць. Випуск 11. Київ: ІМФЕ ім. М. Рильського, 2011. С. 285–290.